

VLIV ZAVEDENÍ PASUV NA OCHRANU A OBRANU MÍST VELENÍ

Použití komplexu PASUV zvyšuje nepřetržitost, operativnost, rychlost a skrytost (utajení) velení. Zavedením prostředků automatizovaného velení vojskům v boji na taktickém stupni dochází k určitým změnám v organizaci ochrany a obrany míst velení (MV) vybavených těmito prostředky.

Na stupni pluku vozidla PASUV vzhledově téměř odpovídají BVP, a tak splňují požadavek této shodnosti s technikou, kterou jsou vybaveny bojové jednotky včetně průchodivosti a možnosti plavby. Zabezpečují potřebné pracovní podmínky uvnitř vozidla. Je zajištěna činnost osádek prostředků PASUV v klimatizovaných prostorech i v podmínkách zamoření terénu po jaderných a chemických úderech. Vozidla jsou vybavena přístroji radiačního a chemického průzkumu, filtračním ventilačním zařízením, tepelnou ventilační jednotkou k ohřevu vzduchu a větrání, zadýmovacím zařízením, skýtají ochranu proti účinkům úderů letectva, paleb dělostřelectva a ručních zbraní i proti účinkům ZHN.

Na stupni divize jsou vozidla PASUV na bázi lehkého pásového plovoucího obrněného transportéru typu MT-LBu a jsou vybavena obdobně jako vozidla u pluku a zabezpečují osobám pracujícím uvnitř stejnou ochranu.

Vozidla umožňují práci na místě, za zastávek i za pohybu. Ve všech případech je možné používat jak prostředky automatizovaného velení, tak i klasické prostředky a metody velení.

MV s prostředky PASUV jsou rozmísťována podle platných norem, v závislosti na ustanovení Všeob-Ř-1. Vzdálenost jednotlivých VŠV mezi sebou je doporučována 50 až 100 m, mezi skupinami 100 až 200 m. Za přesunu je pak stanovena vzdálenost mezi vozidly 25 až 50 m. To znamená, že i při práci na místě můžeme jednotlivá vozidla umísťovat ve vzdálenosti 25 až 50 m. Tato vzdálenost umožňuje vzájemnou koexistenci, jak to ostatně potvrzují i zkušenosti ze cvičení, kdy vozidla byla rozmísťována i na kratší vzdálenost. To plně odpovídá rozmístění vozidel na MV i bez prostředků PASUV.

Umístění prostředků PASUV na MV a jejich rozptýlení uvnitř nich by tedy mělo odpovídat obecným zásadám, tj. využívání členitosti terénu s maskovacími schopnostmi, v prostorech s minimem hořlavých předmětů, s možností zabezpečení spolehlivého spojení i vhodných podmínek pro práci příslušníků místa velení. **V obraně je možné rozvíjet MV kruhově k vytvoření lepších podmínek pro obranu a za útoku je vhodné ponechávat vozidla v proudu s využitím ochranných a maskovacích vlastností terénu a terénních objektů.**

Prostory rozmístění jednotlivých MV je zapotřebí volit tak, aby byly chráněny sestavou vojsk a prostředky PVO. U všech těchto prostorů by měla být nejdříve vykonána rekognoskace. Vhodné rozmístění zabezpečovacích jednotek na přístupech spolu s rozmístěním jednotek ochrany a obrany vytváří potřebné podmínky pro práci MV a jejich zajištění před možným napadením. Místa velení s prostředky PASUV je nutné rozmísťovat v takové vzdálenosti od sebe, aby nebyla současně vyřazena jedním jaderným úderem střední mohutnosti. **Nejlépe bude rozmísťovat tato MV s využitím vhodných objektů v osadách a jim přilehlém terénu.**

Pro spojení s PASUV je využíváno rádiových, radioreléových a linkových prostředků, přičemž základním druhem je rádiové spojení. V podmínkách jeho zákazu lze využít linkové spojení jak k výměně dat, tak i k vedení telefonních hovorů. K zabezpečení tohoto provozu zřizujeme kabelová vedení mezi jednotlivými MV, zejména v obraně a při práci MV na místě. Uvnitř těchto míst je linkové spojení využíváno k rozvinutí účastnických sítí i k přenosu dat.

K utajení míst velení, které je prvotním předpokladem k vytvoření podmínek pro jejich úspěšnou ochranu a obranu, je nutné uskutečnit řadu opatření, jež omezují možnosti nepřítel je zjišťovat. Jde o **obecně platná opatření** jako je maskování, skryté rozmísťování a rozptýlení, izolace od místního obyvatelstva, vnější a vnitřní střežení včetně okruhu nástražných zátarasů k zamezení vstupu nepovolaných osob, omezení pohybu osob a techniky uvnitř MV a v jejich bezprostřední blízkosti apod. Z hlediska míst velení a **prostředků PASUV** vystupují do popředí **další opatření**. Jde o přesné vymezení funkcionářů, kteří mají přístup k informacím. V souvislosti s tím je nutné zajistit speciální přípravu uživatelů v otázkách zabezpečení režimu utajení a ochrany proti technickým prostředkům nepřítel včetně opatření k uskutečňování systematické kontroly plnění režimu utajení.

Opatření k **ochraně proti rádiovému průzkumu a rušení** souvisejí s utajením MV i s možností vést provoz při nepřátelském rušení. Jde především o:

- určení několika záložních frekvencí v základní rádiové síti a na rádiových směrech,
- plánování přenosu informací na základních směrech spojení také vedlejšími záložními spojovacími cestami,
- využití linkového spojení při práci na místě, kdy jsou rádiové prostředky pouze připraveny k provozu,

- omezení doby vysílání použitím zařízení kódogramové výměny, a to jak při zřizování, tak i po dobu provozu rádiových sítí,
 - dodržování přesně stanovené doby zahájení práce automatizovaných prostředků a jejich pružné využívání,
 - vedení rádiových hovorů se sníženým výkonem těchto stanic,
 - využití různých frekvencí pro provoz rádiových stanic na nejdůležitějších směrech,
 - organizaci klamných a skrytých rádiových sítí a směrů,
 - kontrolu dodržování provozní kázně a výměnu informací v rádiových sítích a směrech,
 - zjišťování a ničení rušičů nepřítele,
 - rozmísťování VŠV (SV) v terénu s ohledem na zvláštnosti šíření rádiových vln (elektromagnetické koexistence),
 - využití směrových antén rádiových prostředků VŠV (SV) a jednotlivých rádiových stanic středního výkonu,
 - poučení osádek VŠV (SV) a obsluh rádiových stanic o pravidlech provozu v podmínkách radioelektronického rušení a jejich výcvik za těchto podmínek.
- Vzhledem k možnostem nepřítele narušit činnost PASUV ať už úderem nejrozličnějších prostředků ničení nebo různými způsoby rušení je nutné kromě otázek ochrany a obrany věnovat náležitou pozornost i rychlé obnově velení, a to i využitím prostředků neautomatizovaného velení.

Pro vlastní činnost míst velení s prostředky PASUV je vhodné mít připravenou přesnou organizaci dozorcí služby a jejich ochrany a obrany.

Zajištění a obranu je zapotřebí zabezpečovat jednak rozmístěním MV v prostorech chráněných bojovou sestavou vojsk, nejlépe poblíž druhých sledů a záloh, a jednak **zajištěním** na přístupech, na okraji a uvnitř prostoru rozmístění. Při jejich přímém zajištění jde o síly, které zabezpečují střežení na přístupech s důrazem na pravděpodobné směry nepřátelského napadení, možné směry pronikání jeho průzkumu a síly střežící na obvodu i uvnitř prostoru rozmístění. V případě napadení zaujímají kruhovou obranu vně prostoru rozmístění se soustředěním sil a prostředků na směr napadení. V případě proniknutí nepřítele do prostoru rozmístění místa velení je nutné organizovat obranu jednotlivých skupin a pracovišť. **Vzdálenost zajištění** volíme podle situace do 300 i více metrů od okraje prostoru rozmístění. Musí umožňovat včasné varování před napadením a organizované zaujetí obrany na ohroženém směru a nemá zvyšovat nároky na počet strážných a organizaci spojení s nimi.

Obrana každého MV musí být nepřetržitá a dostatečná, aby palebná síla jednotek na místech velení **divize** byla schopna **odrazit úder pozemního nepřítele v hodnotě nejméně mechanizované (tankové) roty a u pluku minimálně mechanizované (tankové) čety**.

K zajištění lze rovněž využívat technické prostředky jako jsou infraprístroje, sig-

nalizátory na principu fotobuňky, detektory osob a techniky ke střežení v nepřehledných úsecích, případně i minových polí a zátarasů.

Určité úkoly a některá opatření k zajištění plní **pořádková služba**. Zejména zabráňuje nepovolaných osobám v pronikání do prostorů rozmístění MV, zajišťuje dodržování stanoveného režimu.

Z hlediska zajištění proti **vzdušnému nepříteli** je nutné organizovat jak odposlouchávání sítě výstrahy a včasné vyhlašování vzdušného poplachu, tak i organizovat pozorování. Pravděpodobnost a včasnost zjištění pak závisí na správné volbě stanoviště, způsobu vyhledávání a vybavení pozorovatelů.

Při **přesunech míst velení** je zapotřebí řešit zejména jejich čelní a boční pochodové zajištění. Velmi důležité je zabezpečení ochrany a obrany skupin, které pracují a pohybují se samostatně. Jde o vozidla styčných důstojníků, zajištění přistávací plochy pro vrtulníky, prvků spojovací soustavy umístěných mimo prostory rozmístění MV apod. Např. před přiletem vrtulníku přemístíme družstvo ochrany a obrany k přistávací ploše, kde zaujme obranu a po přistání a za přesunu na velitelské stanoviště zajistí ochranu a obranu.

Pozornost je nutné věnovat **radiálnímu a chemickému průzkumu** na osách přesunů, v nově zaujímaných i již zaujatých prostorech rozmístění MV.

Za použití jaderných, neutronových a vysoce přesných zbraní a dalších prostředků ničení nepřítelem je nezbytné počítat s rychlým manévrem, předem stanovenými změnami v činnosti pro případ vyřazení některého z prvků systému velení a v neposlední řadě i s využitím případné zálohy prostředků velení.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat **ochraně a obraně počítače**, který obsahuje největší kapacitu utajovaných informací.

V **obraně** a při práci MV na místě bude využíváno kabelového a linkového spojení; rádiové spojení je obvykle aktivováno při vyřazení linkového spojení. V obraně dochází k jejich přemísťování jen zřídka, nejčastěji půjde o vynucený přesun zapříčiněný činností nepřítele, zpravidla do předem ženijně připravených prostorů. To znamená, že v obranném boji se zaměříme na ženijní budování míst velení jak z hlediska utajení prostoru rozmístění a ochrany, tak i obrany. Při používání ženijních staveb je možné na pracoviště umísťovat výnosná zařízení a spojení zřizovat přes VŠV v krytech rozmístěných stranou od úkrytů používaných jako pracoviště.

V **průběhu útoku** řídí velitel boj obvykle za pohybu nebo ze zastávek a prostředky PASUV budou plně využívány. Zvláštní pozornost je nutné věnovat utajení MV, jejich obraně i přenosu zpráv. Provoz bude zabezpečován rádiovým spojením přes utajovače s možností zrychleného vysílání zpráv, čímž ztížíme nepřátelský rádiový průzkum.

Dosavadní názory na přemísťování VS divize ve sledech, které přetrvávají i v současnosti při zařazení prostředků PASUV a podle nichž by se VS divize mělo přemísťovat dokonce po skupinách, **nedoceňují potřebu ochrany a obrany za pohyb a jsou z hlediska jejich organizace nevýhodné**. Realizace tohoto názoru by

výrazně zvyšovala potřebu dalších sil a prostředků na ochranu a obranu. Myslím, že přemísťování za útoku by mělo být organizováno u VS divize a pluku najednou. Samostatně je vhodné přemísťovat skupinu, která vyjíždí s velitelem divize na PVS, případně pozorovatelnou pluku.

Místa velení je účelné **přesunovat v jednom sledu** s vyčleněním sil k jejich čelnímu i bočnímu zajištění v účelově seskupených proudcích, a to tak, aby jednotlivé skupiny mohly po dosažení prostoru rozvinutí zaujmout stanovená místa bez složitěho přeskupování. K zabezpečení nepřetržitého velení je důležité, aby se jednotlivá MV určitého stupně přemísťovala střídavě.

Při řešení ochrany a obrany MV divize a pluku v návaznosti na počty osob a techniky s PASUV se z řady variant nabízí jako optimální ta, při které nahradíme vozidla PASUV určitý počet vozidel a to tak, aby část, která zůstává, byla schopna zabezpečit činnost těchto míst po vyřazení prostředků PASUV. Zabezpečovací skupinu u divize i pluku umísťujeme mimo VS, čímž dosáhneme, i přes zvýšení počtu vozidel a osob ochrany a obrany, jejich celkového snížení na MV.

Možné složení i rozmístění předsunutého velitelského stanoviště divize za útoku a uspořádání jeho pochodového proudu – viz **obr. 1**.

Složení i rozmístění VS pluku za útoku a uspořádání jeho pochodové sestavy – viz **obr. 2**.

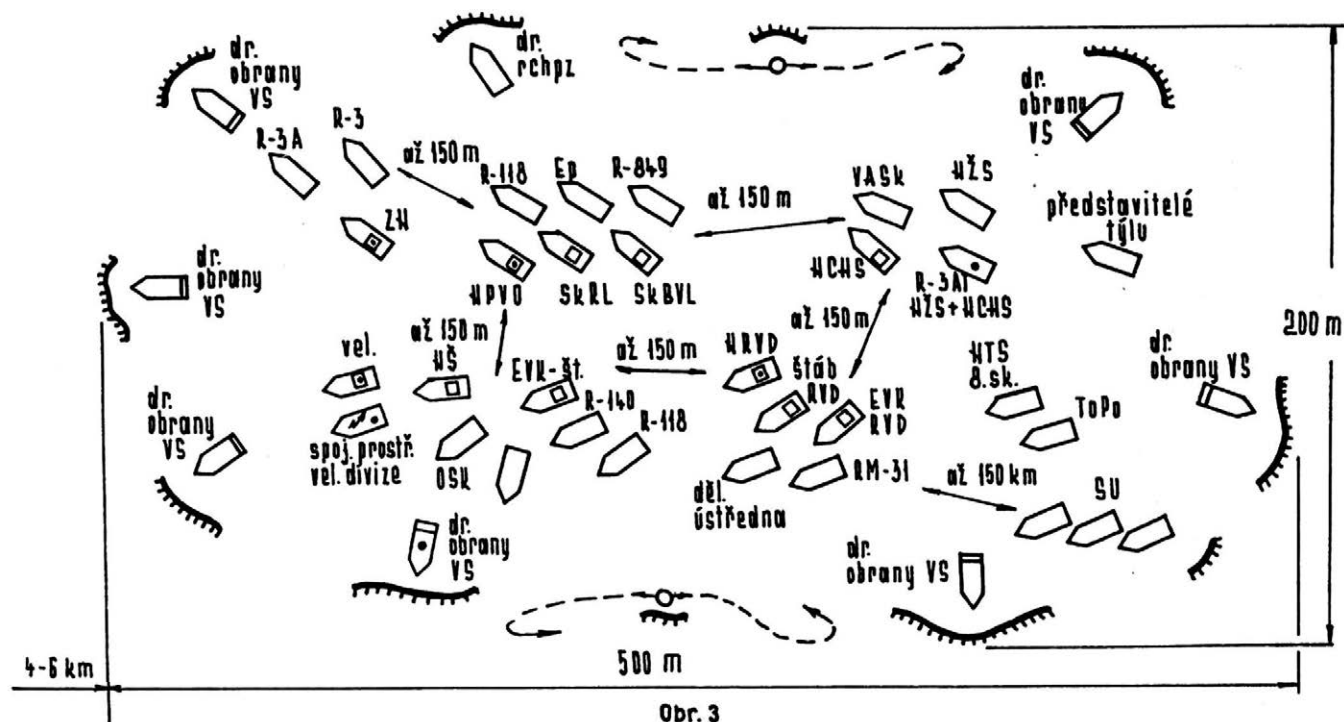
Možná varianta složení i rozmístění VS divize za útoku – viz **obr. 3** a uspořádání jeho pochodového proudu – viz **obr. 4**.

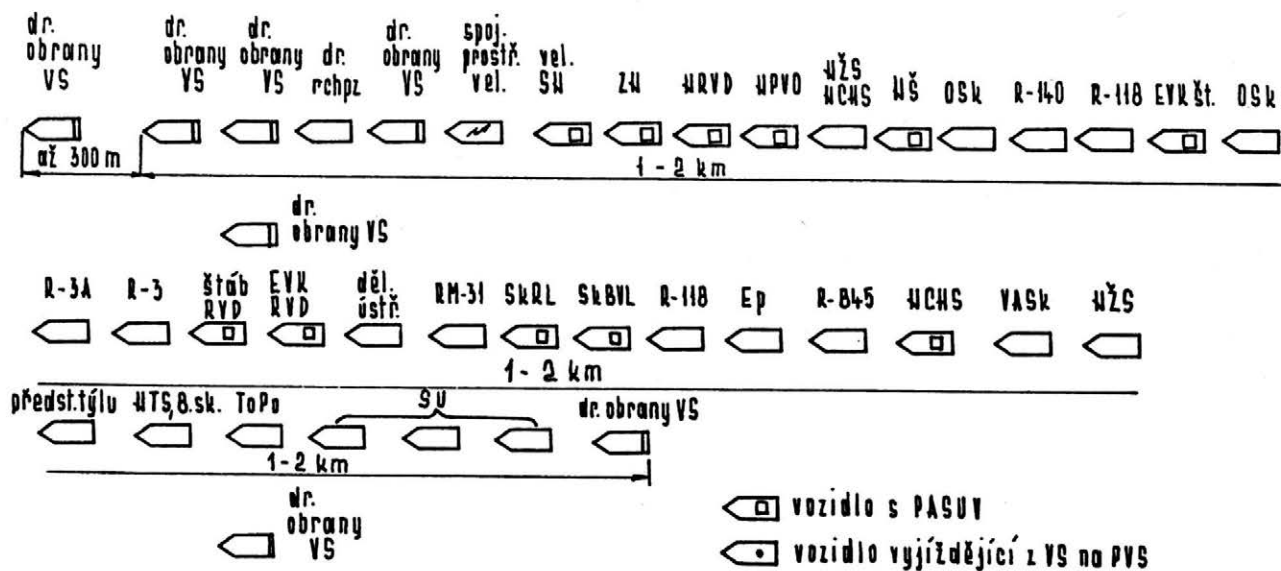
Složení skupiny, která vyjíždí z VS na předsunuté velitelské stanoviště – viz **obr. 5**.

I přesto, že jsou zavedena vozidla PASUV, bude vhodné u PVS i VS divize a VS pluku nahradit i zbývající techniku obrněnými velitelsko-štabními vozidly (OT, BVP).

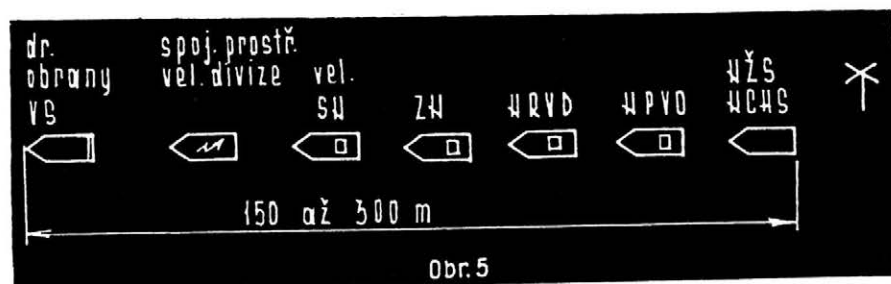
Vozidla PASUV, která odpovídají svým vnějším vzhledem vozidlům bojových jednotek, vytvářejí dobrý předpoklad k utajení MV. Z hlediska spojení jsou spojovací prostředky uzpůsobeny k utajení a zrychlení přenosu dat, informací a zpráv.

Dosavadní systém **utajení dat**, jenž vylučuje možnosti přístupu k údajům z informačního masívu počítače, jejich aktualizaci či přijímání výsledků řešení operačně taktických úloh osobami, které nemají povolení z hlediska služebního zařazení, je řešení nejen pro mírovou dobu. V bojových podmínkách však půjde především o posílení ochrany a obrany dostatkem sil a prostředků vyčleněných pro tuto činnost a vykonávajících ji jako svůj hlavní úkol. Myslím, že v této souvislosti je zapotřebí hodnotit jako **nereálný požadavek**, aby řidiči, radisté či osoby, které se podílejí na rozhodovacím procesu, byli využíváni k ochraně a obraně míst velení, a to jen ke střežení uvnitř. Případné jejich využití při nenadálém napadení k obraně má za následek dočasné znehybnění MV bez možnosti manévru a s nebezpečím vyřazení řidičů, což znamená znemožnění přesunu i po odražení napadení. V případě použití radistů a funkcionářů, kteří se podílejí na rozhodovacím procesu, bude na-

Obr. 4

skupinu začlenit do jiného prvku sestavy, např. do prvního sledu týlu a potřebné zabezpečení řešit přesunem skupiny do prostoru rozmístění VS.

Zvýšení počtu sil a prostředků k ochraně a obraně míst velení s prostředky PASUV u divize až na dvě roty a na stupni pluku až na dvě čety s dostatkem protitankových prostředků a prostředků PVO, je dáno jak zvětšujícími se možnostmi nepřítele působit proti nim, tak i vzrůstající důležitostí jednotlivých MV v sestavách divizí a pluků. Jednotky by mohly být začleněny i do organizační struktury divize a pluku, aby se jejich vyčleněním neoslabovala současná síla bojových útvarů. Tyto jednotky je nutné připravovat a cvičit předem.

Při zavedení prostředků PASUV a řešení otázek ochrany a obrany MV bude potřebné se zabývat také problémy **psychické připravenosti** lidí. Velitelé a štáby organizují boj a velí vojskům z uzavřených prostorů bojových vozidel, bez osobního kontaktu s ostatními příslušníky míst velení, v trvalém styku s ovládacími a indikačními prvky komplexu PASUV. To vše bude vyžadovat nové přístupy k přípravě funkcionářů, kteří využívají prostředky PASUV, i ve způsobech organizace jejich práce i odpočinku a v návaznosti na to i v pohledech na potřeby, způsoby ochrany a obrany MV divizí i pluků.